

Kliinikumi Leht

S I S E L E H T nr 67 September 2004

• Spordipäev

• HOPE'i koolitus Taanis

• Õdede teaduskonverents

10. septembril toimus kliinikumi spordipäev

Tartus Maarjamõisa Haigla juures leidis 10. septembril aset meeleolukas ülekliinikumiline spordipäev. Osavõtt oli ülimalt elav, osavõtjaid oli peaaegu kõikidest kliinikutest ja teenistustest. Õnneks oli ka ilm spordipäeval soodne, seda hoolimata üsna jahedast tuulest.

Fotod: Jaak Nilson ja
Vallo Adamson

Enne võistlustulle asumist tehti Eve Reitalu juhendamisel soojendus aeroobikat.

Spordipäev sai alguse keskpäeval kliinikumi uue hoone piiride mahamärkimisega ülemarst Margus Ulsti eestvedamisel.

Näitleja Veikko Tääri juhtimisel toimus individuaalne VIP-10võistlus, kus traditsiooniliste 10võistluse alade asemel toimus 10 neist mõnevõrra erinevat jõukatsumist, nagu kotisjooks, kaugushüpe õhupalliga, õhupallitõuge, täpsusvise lendava taldrikuga jms. Naiste arvestuses saavutas esikoha lastekliiniku direktor Iisi Saame 46 punktiga, meestest tuli võitjaks patoloogiateenistuse direktor Andres Kulla 73,5 punktiga.

Spordipäeva teatevõistlus leidis aset suurtel täispuhutavatel atraktsioonidel. Teatevõistluses saavutas esikoha informaatikateenistuse võistkond, teiseks tuli kardiiovaskulaar- ja torakaalkirurgia kliiniku kardiokirurgia osakond ning kolmandaks psühhiaatrikliiniku võistkond.

Algus lk 1

Kliinikute ja teenistuste mees- ja naiskondade ning segavõistkondade vahel toimus sumojalgpalli turniir, mille muutsid eriliseks jalgpallurite kantavad täispuhutavad sumokostüümid. Jalgpallturniiri võitis ülekaalukalt informaatikateenistus, teise koha sai finants-teenistuse naiskond ning kolmandaks tuli spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku taastus- ja järelravi osakond.

Võitjatele olid auhindadeks karikad, šampused ja tordid. Eriti kaunite võistluskostüümide eest pälvis eripremia klienditeeniduse teenistuse naiskond.

Lastekliinikut külastas tunnustatud lasteneuroloog Saksamaalt

13.-15. septembrini viibis TÜ molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskuse kutsel Tartus ja ühtlasi külastas ka lastekliinikut Göttingeni Ülikooli professor **Folker Hanefeld**.

Pildil prof Folker Hanefeld koos prof Tiina Talviku ja dr Anneli Kolgiga.

Prof Hanefeld on rahvusvaheliselt tunnustatud lasteneuroloog, tema teaduslikud uurimistööd hõlmavad aju valgeaine ja hallaine haigusi, neuromuskulaarseid jt haigusi; üheks põhiliseks uurimisteenimaks on olnud *sclerosis multiplex* iga seonduv. Prof Hanefeld on avaldanud üle 250 teadusliku artikli, lisaks on ta mitmete neuroloogiliste ja neuroradioloogiliste käsiraamatute autor.

Prof Hanefeld pidas Tartus kaks loengut: Biomeedikumis kõneles ta valgeaine haigustest ja nende kaas- aegsest käsitlusest, lastekliiniku auditooriumis aset leidnud loengu teemaks oli "MS kaasagne käsitlus". Lisaks loengutele konsulteeris prof Hanefeld lastekliinikus ka mitmeid patsiente.

Prof Folker Hanefeld jäi oma külaskäiguga Tartusse väga rahule ja leidis, et niisugune koostöö on kindlasti väärt seda, et jätkuda ka tulevikus.

KLIINIKUMI LEHT

Kliinikud evakueeritakse Haapsallu

Pärast seda, kui 1944. a alguses oli rinne jõudnud Narva jõe ja Peipsi järve joonele, hakkasid Saksa okupatsioonivõimud tegema ettevalmistusi Tartu Ülikooli evakueerimiseks Ida-Preisimaale, Königsbergi linna ja selle lähikonna mõisatesse.

Väliselt pidi asi niimoodi välja nägema: Tartu Ülikooli rektor palub Königsbergi rektorilt abi evakuaatsiooni läbiviimiseks, *Wehrmacht* eraldab meie ülikooli varade, õppejõudude ja nende perekonnaliikmete ning väheste veel õpinguid jätkavate üliõpilaste transpordiks 400 vagunit. Asjaga olla kiire, kuna sõjaväevõimud võivad kergesti tagasi võtta oma lubaduse transpordiga aitamise osas, neil enestelgi kitsas käes.

Tartu Ülikooli õppejõud ja personal olid üksmeelselt Preisimaale evakueerumise vastu. See paiksaks ülikooli allüksused laiali, võimaldaks ülikooli varade riisumist ja vaevalt et regulaarsest õppetööst sellises olukorras enam midagi välja tuleb. Kes ütleb, et sõda sinnagi ei jõua? Okupatsioonivõimud jätkasid rektor **E. Kanti** ja ülikooli kollektiivi mõjutamist. Kuidagi ei tahetud anda otsest käsku, sest see käinuks risti vastu saksa propaganda põhiiteesile: me peame vaenlase kinni Narva jõel ega anna kunagi Ostlandi käest. Ülikooli sund-evakueerimine viitaks aga selgesti asjaolule, et sakslastel on siit peagi minek käes.

1944. a kevadtalvel ja kevadel algas ülikooli varade laialipaigutamine Eesti õhurünnakute suhtes olematuteks peetavatesse kohtadesse. Esialgu ei puudutanud see veel arstiteaduskonda ega kliinikuid, mis pidid sõjatingimusi arvestades edasi töötama nii kaua kui võimalik. Aga peagi oli järg ka nende käes. Mikrobioloogiakateedri noor õppejõud **Selma Laanes** (kateeder paiknes Aia 46 suures õppehoones) meenutas:

"Pärast 1944. a märtsikuu lõpul toimunud suurt õhurünnakut Tartule algas ka meie kateedri varade väljavedamine Tar-

tust. Kateedri juhataja professor **Karl Schlossmann** oli evakueerimise osas kogemustega mees, kuna ta oli 1918. a kaasa teinud ülikooli arstiteaduskonna kolimise Voroneži.

Augustikuu alguses tuli teade, et tuleb hakata tegema ettevalmistusi kateedri täielikuks äraviimiseks Tartust. Arstiteaduskonna ešeloni koostamine oli tehtud ülesandeks kahele eestlasest ohvitserile-farmatseudile, kes esindasid Saksa sõjaväevõime. Need ohvitserid käisid läbi kõik kliinikud ja kateedrid ja andsid seejärel teada, kui palju mingile allasutusele on rongis ruumi ette nähtud.

Pakkisime viimastesse kastidesse oma aparatuuri, klaasmaterjale ja kemikaale, kusjuures K. Schlossmann pidas silmas, et kaasa oleks võetud laboratooriumi täielik sisseseade tulevase töö tarvis.

Kolmapäeval, 16. augustil tulid ülikooli voorimehed kastidele järele ja vedasid need Tartu kaubajaama, kus ootasid vagunid. Ka järgmisel päeval jätkus suurte kastide vedu. Kokku oli neid nii 50 ringis. 18. augusti päeval pidi ešelon teele asuma ja selleks ajaks kästi meid koos isiklike asjadega vagunites olla. Rongi väljasõit aga viibis ja alles pimeduse saabudes asusime Tallinna poole teele. Sõitsime kogu öö ja hommikuks olime Kopli kaubajaamas, kuhu jäime esialgu pidama.

Kuna olen pärit Tallinnast, siis ruttasin kasutama võimalust, et külastada kodu ja koduseid. Öhtul olin jälle ešelonis ja sõit läks edasi Haapsalu suunas. 20. augusti hommikul jõudsim Haapsalu jaama. Meri loksus otse raudtee kõrval ja esimene asi, mida tegime, oli suplemas käia. Seejärel algas vagunite tühjakslaadimine Haapsalu jaama õige pikale katusega kae-

tud perroonile.

Kliinikute varad ja personal veeti edasi Haapsalu lähedal asuvasse Uuemõisa. Teoreetilise kallakuga kateedrid, meie sealhulgas, jäeti linna. Professor Schlossmann, hea organisaator nagu ta oli, hankis kohalikult haiglalt paar ruumi ja pani juba mõne päeva pärast väikese laboratooriumi tööle. Tegime seal kõiki haiglale vajalikke mikrobioloogilisi uuringuid.

Ajad olid segased ja kellelgi ei olnud selge, milliseks meie saatus kujuneb ja kuhu meid saadetakse. Sõjaväevõimud ei tundnud enam meie vastu huvi. Seepärast levis arvamus, et Haapsallu me jäämegi. Kes tahtis pääseda mere taha, eks need kuulunud maad ja selgitanud võimalusi, kes mitte, need otsustasid oma asutuse ja selle varade juurde jääda.

Septembrikuu esimesel poolel räägiti Tallinnas, et olevat võimalik evakueerida Tartu Ülikool Helsingisse ja seal jälle tööle asuda. Selleks tehti koguni teatud eeltööd: koostati nimekirju nendest, kes oleksid nõus üle lahe siirduma, koguti andmeid, milliseid aineid nad on valmis õpetama, kui palju perekonnaliikmeid tahavad kaasa võtta ja kui suurt elamispiinda vajavad. Kuid sõjalise ja poliitilise olukorra muutudes (Soome sõlmis 19. septembril Nõukogude Liiduga vaherahu ja astus sõjast välja) ei olnud võimalik neid plaane enam ellu viia.

Ka mulle räägiti Soome mineku võimalusest, kuid olin kindlasti otsustanud jääda Eestisse - liiga tugevalt olid mu juured kinni selle maa pinnas."

HILLAR PALAMETS

NOPPEID TARTU MEDITSIINI AJALOOST

Kliinikumi 200. juubeli aastal ilmub igas lehenumbris Hillar Palametsa artikkel Tartu Ülikooli Kliinikumi ja arstiteaduskonna ajaloost.

